

๔
บทละครเรื่องพระสมุทร

กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงพระนิพนธ์

กรมหมื่นพิทยาดงกรณ์ทรงชำระ

ราชบัณฑิตยสภาพิมพ์ช่วยเป็นของแจก

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระราชวรวงศเชอ พระองค์เจ้าฉายรศมีหรัญพรรณ

ฉวักเบญจรมขพิตรคสิทวนาราม

เดือนพฤษภาคม พ. ศ. ๒๕๗๓

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

คำนำ

พระราชวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าฉายวิเศษหิรัญพรพรณ เป็นผู้ซึ่ง
กรรมการราชบัณฑิตยสถานขุดคว้ามือประกอบการแก้หอพระสมุดสำหรับพระ
นครพระองค์หนึ่ง เพราะได้ทรงส่งหนังสือสมุดไทยมาไว้ในหอพระสมุด
เป็นอันมาก ครั้นพระองค์เจ้าฉายวิเศษหิรัญพรพรณสิ้นพระชนม์ ถึงคราว
พระราชทานเพลิงพระศพ กรรมการราชบัณฑิตยสภาจึงจัดพิมพ์หนังสือ
เป็นของแจกในงาน แลเลือกพิมพ์บทละครเรื่องพระสมุท อันเป็นพระ
นิพนธ์ของกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ พระชนกของพระองค์เจ้าฉาย
วิเศษหิรัญพรพรณ

บทละครเรื่องพระสมุทนี้ กรมหมื่นแก้วพจน์สุปรีชาได้ทรงพิมพ์
ครั้งหนึ่งใน พ.ศ. ๒๔๖๕ แต่พิมพ์น้อยระยะยิบ หนังสือจึงยังไม่แพร่หลาย
ในการพิมพ์ครั้งนี้ สมเด็จพระยาเจ้าราชานุภาพทรงพระนิพนธ์
คำนำไว้เป็นความว่า กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญได้ทรงพระนิพนธ์
หนังสือไว้หลายเรื่องคือ เรื่องบทหุ่นจีน ๓ ฉันทเรื่องนางจินตะหรา ๓
ฉันทนรวิภาคเมืองนครศรีธรรมราช ๑ บทละครเรื่องพระสมุท ๑ สมเด็จพระ
กรมพระยาเจ้าราชานุภาพทรงกล่าวว่ายรรภายทกลอนบทกรมพระราช
วังบวรวิไชยชาญทรงพระนิพนธ์ ถ้าว่าโดยทางสำนวนเป็นหนังสือแต่งค
ทุกเรื่อง สมควรต้องยกย่องไว้ในจำพวกกวีนิพนธ์ชั้นคหังนั้น

บทละครเรื่องพระสมุทนี้ เป็นหนังสือสองเล่มสมุดไทย หนังสือนั้น
ที่หอพระสมุดฯ ได้มาเป็นสมุดเก่าเส้นกินสอ กล่าวกันว่าเป็นลายพระหัตถ์

กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงเขียนเอง พระองค์เจ้าวงศ์จันทร์ได้
ตรัสทูลสมเด็จพระยาตากษัตริย์ว่า ยทลครเรื่องนี้ กรมพระ
ราชวังบวรฯ ทรงพระนิพนธ์ให้เจ้าคุณจอมมารดาเฮมเล่นละคร ทำนาน
ของหนังสืออนมมากงน

พิณลาภ

ราชบัณฑิตยสภา

วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๗๓

บทละครเรื่องพระสมุท
พระนิพนธ์กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ

๕๖ ๕๗
 ๐ ๕๘
 ยับยั้งอยู่ยงตำหนักจันทร์
 สติตย์เห็นอแทนสุวรรณบรรจง
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

พระสมุทสูริวงศ์รังสรรค์
 ในนั้นทอทายานชนย์กษ
 คำนงองค์มเหษีมคคก
 เพราะอภัยขนิภาสไพโร
 คำ

พระยาโศภ ๕๖
 ๐ ๕๗
 สทกสทอนถอนวิตรเรียว
 แต่บาราศคลาศมิ่งวิมลสมร
 ทกนาทมี่แต่กลนชลนา
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

อาวรณ์เศราสร้อยละห้อยให้
 อาไลยถึงแก่วกัลยา
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ว่า ^{๕ ๕} ^{๕ ๕}
 ๐ เหมือน
 เนาในปรากฏอันข้าไพ
 พระยายกษศวามรักดวงสมร
 ดนอมเลี้ยงมิได้ชคชชยา
 วันเมื่อพระสมุทมาทยกพิภ
 เทพไทคลจิตรเทวี

๑ ๖

นางขุขมาลีศรีไส
 อรไทยอภิมย์เปรมปรา
 กิ่งเกิดในอุทรนาถา
 กิ่งดวงเนตรซ้ายขวาอสิริ
 ในคำหนักจันทน์สวนศรี
 อยากประพาศมาลีสำราญใจ

คำ ๑

ว่า ^{๕ ๕} ^{๕ ๕}
 ๐ คีตแล้วอย่างของบรรยาตร
 พรอมพลเตียงสาวสรรคกานสีใน

๑ ๒ คำ

ลงจากปราสาทหาไควรบ
 คลาไคกลชนเฝ้าพระบิดา

๑ เพลงซ้ำ

สมิงทองมอญ ^{๕ ๕} ^{๕ ๕}
 ๐ เหมือน
 ทั้งนางวรรณสุภกัลยา
 ึ่งโอชาปราไสเขาวลัทธิ
 มีกิจธุระสิ่งไร

๑ ๕

ทำวรรณจักรยักษา
 เห็นราชธิดาภาใจ
 เจ้าผู้เจริญพกตรพิศมัย
 แถลงไซให้แจ้งกิจจา

คำ ๑

ว่า ^{๕ ๕} ^{๕ ๕}
 ๐ เหมือน
 กัมเกล้าถวายวันทา
 ย่างรุ่งลุกจะลาภูวนาถ
 จะกลับย้ายชายนสงสิริยันต์

๑ ๕

องค์อัครเศศเสนาหา
 ึ่งทูลพระบิดาไปพลัน
 ไปประพาศมาลีสวนขวัญ
 ทรงธรรม์จงไต่ปธานิ

คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ก็ขนางวรรณสุรัสวดี

เจ้าจะไปประพาศสวนมาลี

แต่อย่าเพลินให้เกินเวลานัก

ครว้สพลางทางเสขบัญญัติไชย

จงทวอสุวรรณวรั

ลูกก็จะไปเล่นอุทยาน

ถ้าเมื่อนั้นเหตเภทไภย

สั่งสรรพพระหทัยบัญญัติ

ก็ขบขมาลีลลา

๑ ๓๐ คำ

๑ ยานี้ ขันนั้น

จงขาดหมายเกษกนกพันท

ให้เอาจวอทองมาประทับ

สนมตำรวจไค้ตรวจตรา

หมอนวดหมอยามหากไทย

สนมพลเรือนศรขกรัน

๑ ๒ คำ

๑ ๑ ร่ำ ฝ่ายเทพนิกงานข้างใน

เจ้าขรวันายจำ โขสนเลือกทนต์

ฝ่ายพระพลเพียงทงส์

พระขิงขค้มาธาเวองศรี

จึงตรัสปลอบขทรวไค้ขลกษณ

ขทานมไค้ทาญหัก

พ้อจกคอยท้านขนาท

เหวยเสนาในมาน

แต่ในราตรีให้พร้อมไว้

ทุกพนักงานอย่าขาดไค้

พอกม่งไม่พนชวา

ชวนขงอรวรรณสุรัสวดี

ขนมทาปราสาทขร

๑ ๑ เสนม

เสนารขสังไส้เกษ

อย่างพระขทรวลลา

คอยรบเสกขทขางหน้า

ตำรวจขงขายขวาเกษกนก

กระลาโหมนายไฟรันขงขัน

จกกันพร้อมไว้ ในราตรี

๑ ๑ เจรจา

สั่งกันขุ่นไปองม

เฝ้าททนายเรือนตั้งเคอนกน

จกนารูปปร่างคมสรว

แแต่กั้ว ใ้อวคปรระกวกกััน
 นารักใจไ้ไ้ไปสวณ
 เมื่อไรหนอจะสว่างสว่างแสงทอง
 ลางนางวิตกกอกจะคราก
 ข้างว่าเราไปสวณมาลี
 ข้างว่าเราไปพร้อมเพื่อน
 จะร้องล่านำสำราญใจ

นุ่งยกสุวรรณท่มกรอง
 ครำครวญตรรกไตรอยู่ในห้อง
 อยากไปลของเทียวเล่นกุสั๊กที่
 ค้องจากเพื่อนรักไปสวณศรี
 จะสอยจำฝากเพื่อนให้พอใจ
 จะซักเชื่อนพคเล่นไ้ไ้ไม้ใหญ่
 รนเริงบรรเทิงไปทุกนารี

๑ ๓๐ คำ ๑ เเรวา

๐ รำบ เมื่อนั้น
 ไ้ไสยาคันเห็นอชาคันมณี
 ครั้นเวลาประเวขประสุสมัย
 ก็พนทนจากนิตวา

นางขษมาลีโดมศรี
 เทวีสำราญวิญญา
 อุไทยไซศรีสว่างหล้า
 กัลยามาสรงวาริน

๑ ๕ คำ ๑ เสมอ

๐ ชมทลาค ชำระสระสนานอินทริย
 พเลียงช่วยขคัสราคิน
 ลูบไล้สุคนธ์ปนปรุง
 ปรักพิคตร์ผ่องไสภา
 สโยคาคคาคขั๊กทขงแสง
 สัิงวาลเพ็ชรเพ็ชรแนมแกมมิล
 เข้มขั๊กประจำยามงามวิชัย
 คายกุกัันประคั๊กขุษา

วาริอนอบคระทลขกลัน
 มลทินสันสคกกายา
 หอนพ้งอหริขัยมัจฉา
 ทรงภูษาสัิงเวียนทององเข้าบิณฑ
 ทองกรแก้วแดงประคั๊กสัน
 ถำมรงคัณาคินลงยา
 สร้อยขนมสรวมทขัยองษา
 ทรงกาญจนามงกุกุกขั๊ก

๑ ๘ คำ ๑

ว่า๑
๑ ครั้นเสด็จเสด็จยวยาทร
มาทรงวอสุวรรณนฤ๑

ลงจากปราสาทมณิศรี
จรลทวยเหล่าบริวาร

๑ ๒ คำ ๑ กลองโยน เข็ด

๑ ครั้นถึงอุทยานสำราญใจ
ลงจากวอสุวรรณมิตินาน

ที่ทางกว้างใหญ่รโหฐาน
เขาวมาลัยประพาศชมไป

๑ ๒ คำ ๑

พระทอง
๑ สถานนั้นมีพรรณพฤกษา
บ้างทุมอ่อนช้อนช้อยสลบไย
เห็นสาวหยกหยกเกียตกรรณพลาง
เห็นนางแย้มนางยิ้มเขาเกียพลัน
ขนนากมลช้อนหงอนโกย้า
บ้างสอยลำควนไต้ไต้กระทง
นางเสด็จลคเดี่ยวเที่ยวชม
จึงประคิษฐ์กักขัยเป็นกลอนพจน์

คอกดวงพวงผลกาศไต้
ที่แย่งขานอำไพหลายพรรณ
เลี่ยนางนางชให้สาวสวรรค
บ้างชิงกันแย่งสอยคอกประยงค์
เสาวรสจำปามหาหงษ์
ถวายองค์พระธิดาลาววรรณ
มิมโนภิรมย์เหตุหรรษ์
จำเรียงร้อยโศกพันชั้นเลงครวญ
คำ ๑

๑ ๘

สมิงทอง
๑ วันนั้นองสำราญวิญญา
เรณูทลขอยอวล
มลึระร้อยเป็นระย้า
พิกลระกรองเป็นมาลัย
กทลายกาหลงลำเจียกนั้น
เสาวรสศคนธมธทา

พิศพรรณขยผาทในสวน
หอมหวานชวนชื่นชูใจ
ถวายพระขิตาเป็นใหญ่
ถวายไทสมเด็จพระมารดา
ระคนกันเอาไว้ทำยหงา
ถวายเทวาชานเอย
เพลงฉิ่ง

๑ ๖ คำ ๑

๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕

๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗

๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕
 ๑ ^๕ ^๕ ๕

๑ ๖

พระสมทผู้รังรำคัม
 ไต่ ยืนเสียงมาร์คชัยครวญ
 เส่ทียืนแยมแกดแลออบสวน
 บ้างเกินชวนเพื่อนพุดมาตามทาง
 ภูวนาทให้นีกองขนาง
 จะขุนางให้แน่ประจักษ์ใจ
 แลสนสวาทประศิพทอพิศมัย
 เปนคว่หนึ่งจริงไต่สตีมา

๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗
 ๑ ๗

๑ ๖
 ๑ ๖
 ๑ ๖
 ๑ ๖
 ๑ ๖
 ๑ ๖
 ๑ ๖
 ๑ ๖

๑ ๖

๑ เมื่อนั้น

ชมพรรณนอกคองพวงผลกา

เปลือกเปลือนจำเริญเหตุไทย

มาถงพุ่มไม้สำคัญ

นางแลลอคสอดทหายขพาชาติ

พอสบเนตรภูวนาดนางช่ม้อย

๑ ๖

๑ เมื่อนั้น

แลเห็นนางขษมาล

แลวมีมอรรค์พนา

รักเจ้าเท่าเทียมดวงใจ

จะเชิญน้องไปครองจักรวาฬ

ว่าพลางกุมกรนาร

๑ ๖

๑ เมื่อนั้น

ความกลัวตัวสิ้นเป็นพันไป

จะสยัคเท่าไรก็ไม่หลด

แล้วร้องคนสนเสียงกลยา

๑ ๕

๑ ยักนั้น

ไต่ ยินสำเนียงพระบุตร

ต่างคนตระหนกตกประหม่า

นางขษมาลเสนาหา

กขพลียงกลยากำนล

จนโกลพลียงดาวสวรรค

ททรงฉรรมพระสมุทหยุกคอย

รรนาฏเข้าโกลยักไม้ส้อย

ทงไม้ส้อยจะรวบจรล

คำ ๑

พระสมุททรงลกษณเวียงศรี

ภมเขากนกางไว้

กลยาจะหนีไปไหน

มิได้อาไลยแก่ชีวิ

เป็นขนนงคราญมเหสี

ภมยตกกระสันมันไว้

คำ ๑

นางขษมาลศรีไล

อรไทยมิไต่จันรรจา

จนสกกำลังหนักหนา

ชายไต่เข้ามาขคชาน

คำ ๑

นางพลียงกำนลสาวศรี

ร้องมอฮอองคนงไป

พระธิดาน่าจะมีเหตุใหญ่

ต่างคนต่างรีบตามไป
 งามตงสร้อยนักษัตร
 พิศวงหลงแลไม่พริบตา
 ึ่งว่าเจ้าหนุ่มน้อยนามโค
 มากมกรพระธิดายพาพาส
 แม้นทรายถึงทรงศกตจักพิว
 เวลาช่วยก็จะมีชัย
 ว่าปลาทองเขายอแย่ง
 เห็นทรงศกทาวมิไกร

เห็นหน่อไทกมกรพระธิดา
 ลอยย้อมพรทงซ้ายขวา
 ทไกรธากเหือกเคือกคาส
 ทำไมสามารถอาจหาญ
 ไมเกรงพระจอมมารโมตี
 กริ้วไกรธประหารให้เป็นผี
 ึ่งวางองค์มารศรีอ้ายคไว
 ะมัตตะแมงกายามาใกล้
 หยค้อยมีให้ช่วงชิง
 คำ ๆ

๓๒

๑ เมื่อ นั้น
 จะแดงแจ้งความตามจริง
 เป็นโอรสกาณธาชนยักษ
 นามสมุทสูตกระษัตริย์ชัตยา
 อภิเษกให้เป็นเอกอนงค์นาง
 แม้นกลบหลังยงนิเวศน์ภูมิ
 ว่าปลาทองแกว่งคทา
 ณะกองกรช่อนองคันทราญ

พระสมุทคอบคำคณาหญิง
 เรากยังยศควรกับธิดา
 เจ้ากรุงจักรวาพนาถา
 จะเชิญโฉมวนิตาไปธานี
 ให้สมราชชัตยามารศรี
 ช่วยทูลคตีให้ทราบบทมาลัย
 ฤทธิฤทธิ์มีดกลุ้มในสถาน
 เหาะทยานไปในเมฆา

๑ ๘ คำ

๑ ชัต นั้น
 เห็นมนุษย์ย้อมองค์พระธิดา

๑ รัว เชิด
 พิเสงก้านลัดวณหน้า
 เหาะชนนภาก็ตกใจ

นางข้างร้องฮ่ม
เสนาข้างร้องถามไป
นางข้างก็แจ้งเหตุหัด
ชุลม่นวันไขว้ไปทั้งนั้น

นางข้างก็ตีทรวงให้
เกิดเหตุเภทโทษอะไรกัน
นางรักลูกกลดคือก่อน
ต่อเห็นแสงสวียนจึงหยดของ

๗ ๖ คำ ๗ เหวงา

๐ ครันไคสตกนมา
ต่างคิดประหวั่นพรันพริง

ถวนหน้ากลวราชทัณทถง
แล้วงกลบหลังเข้าวังใน

๗ ๒ คำ ๗ เช็ค

๐ ครันถึงปราสาทอันโอฬาร
แถลงเรื่องแต่คนจนปลายไป

เข้าเฝ้าพระยามารแล้วร้องให้
ทูลพลากรำไรโคกกา

๗ ๒ คำ ๗ โอค

๐ เมื่อนั้น
ไคทราขเรื่องเคองชค้อฮยา
ยสขเนตรทงอคนโรจน
ยสขหคถคยหคถสนนกรรณ
ผาคแผลงสำแดงฤทธิรอน
เขยวงอกออกข้างละพินวา

ท้าวรณจักรยักษา
อสุรกริ้วโกรธคังเพลิงกัลป์
สืบโอยรู้แผลคเสียงสำเนียงลั่น
โจนจากอาค่นสุวรรณรจนา
กายกรเท่าเมรุภผา
กระทัยพลสาเพียงท่าตาย

๗ ๖ คำ ๗ รวิสามลา

๐ กรหนึ่งทรงจักรแก้วกวิค
กรสามกุมคทาเพริศพราย

พระหคถสองทรงง้าวเฉิกฉาย
หคถสนาวสายเกาทุณท์

มือห่านนดอ ไทมร
 พระหัตถ์เจ็ดกมุขวิฑูร์
 หัตถ์เกาถอตาขกวัดแกว่ง
 ยี่สิบหัตถ์ครอบเทพสาครา
 ปรุภายม้อว่าเหยยไพรีน
 กุระฆ่าให้ประไลยลาญ

๗ ๘ คำ ๗ ๘ กุภาย

© เมื่อนั้น
 เห็นภคคากรว โกรธตั้งเพลิงพราย
 ทูลว่าพระยบยงครองทรง
 แม้นไพรีไม่มีฤทธิไกร
 พระก็เปนนจร โลง โลกา
 ย่อมเกรงกลัวเคษาผาอุด
 พระจงยบยงพงวาจา
 ฉวยพลิงพลากระชาคเป็นสองเกล็ดยว
 ทุกวันนั้นพระเป็นที่พำนักน้อง
 ว่าพลาตางทางทรง ไศก

๗ ๓๐ คำ ๗

© เมื่อนั้น
 ไต่พิงมเหยือกถ้าวสุนทร
 ึ่งว่าเจ้าวานกชอย
 อันการศึกชงประณูรณรงค

พระกรทกนันทรงพระแสงขรรค
 กรแปดนันทรงทวอ้นศักดา
 กรสิบทรงพระแสงศรูง่า
 อสุรา โลก โผน โจนทยาน
 มาคูหมิ่นประมาทถึงสถาน
 ไม่สมการกุเหมือนมิใช่ชาย

นางวรรณสุร โลมฉาย
 ึ่งอบายโถมเกล้าเอาพระไทย
 อันการศึกฤกลับเป็นโชน
 ฤจะหาญทำโคตงัน
 เทอสาสุราฤทธิในราช
 คัยกรสู้กันก็มาเดยว
 ขย่าโกรธาหันหันฉนวนเฉียว
 น้องจะเหลียวหาใครเล่าภูมิ
 ไต่ปลกครองเย็นเกล้าเกษ
 มารศรีอชยอองวิงวอน

ทำวรรณจักรชาญสมร
 ที่โกรธากก็หย่อนผ่อนลง
 ตามระบอบพงษ์พนธ์ ครอบโลหงษ์
 แม้นอาของคัมภีร์ปราไซบ

แต่พกำเนิดเกิดมา
ครัสพลางทางละห้อยนัยพระไทย

ใครจะหมั้นพยากงันไต่
เสด็จไปออกท่องพระโรงคัด

๓ ๖ คำ ๓ เสมอ

๐ ลตของคลังเหนือแท่นรัตน

ภายใต้เศวตฉัตรฉายฉนั้น

พร้อมหม่อมสรกมลฉนั้น

อภิวันท์หมอบกลาตทาศทว

จึงมพระราชบัญชาการ

สั่งอำมาตย์มารท่งซ้ายขวา

ให้จักพหุลผลโยธา

เลือกกล้วนแก่ลวกล้าเกรียงไกร

ก็จะไปตามจับย้ายอาธรรม

เขามาสยัหันให้จงไต่

สั่งเสด็จเสด็จคลาไคล

ขนิยังปรางไซยฉยปลัน

๓ ๖ คำ ๓ เสมอ

๐ ยคนั้น

ฝ่ายสองอำมาตย์คนขยัน

รับสั่งพระองค์ทรงธรรม

ออกมาเกณฑ์กันเป็น โกลา

๓ ๒ คำ ๓

๐ ยานี้ จักพหุลโยธาใต้ท่าโกฏ

เลี้ยงอุโหมยกกก้องห้องเวหา

เลือกกล้วนทวคิมศกศา

แต่ละตนแก่ลวกล้าสงคราม

สามารถอาจองคงทน

เคยประจัญเข้าศึกไม้นักขาม

ข้างแผลงฤทชกึ่งเพลิงเถกิงพลาม

ข้างแกว่งทวชวามไปมา

ข้างถอหอกถอทวนถอง้าว

ข้างถอหลาวแหลนโล่ห้โตมร่ง่า

ข้างถอเส่น่าเกาทฉก่ลุกษา

แล้วผูกสกฉาอินทวิทรง

พลยกษแน่นหน้าทองสนาม

พร้อมเสด็จสิ้นตามพระประสงค์

ข้างสำเร็จสำเร็จการณรงศ์

คอบของคัญวไนยไคลคลา

๓ ๒ คำ ๓

๑ เมื่อนั้น

กัณฐิกมกลตชัคคัณฐิกัญญา

๑ ๒ คำ ๑ เสมอ

ลงตรง นางในไซท้อประทุมทอง

๑ แล้วจึงดูขลุ่ยได้พระสุคนธ์

๑ สอดใส่สนับเพลาเชิงยก

๑ ทรงภูษาเขียนทองรุจิ

๑ ห้อยหน้าเจียรบาศขรรจง

๑ สวมใส่พาทุกันรคอรุ

๑ อินทรธนูกรองสร้อยสังวาล

๑ ชายไหวชายแครงแสงประเทือง

๑ แล้วทรงมงกุฎเพชรรัตน

๑ ห้อยขบะสุวรรณพรวณราย

๑ ๓๐

๑ ครั้นเสด็จเสด็จจรจรวัต

๑ งามทั้งพรหมินทร์ลิลา

๑ ทอดพระเนตรเห็นพหลพลราช

๑ ธิงไซยนำทัพกลขม้วนลง

๑ เหลียวหลังดูปรากฏเศยไสยาคัน

๑ ให้งวงเหงาเศร้าจิตรพระยามาร

๑ ทำวณจักรนาถา

๑ เสด็จมาเข้าที่สงขล

๑ วารีเย็นเป็นลธองฝอยฝน

๑ ยรุงปนเรณูมาลี

๑ ซ้อกระหนกกลายระยิบสลับดี

๑ ผลิตององค์ทาคดีไสภา

๑ รัคองค์ประจำยามงามเลขา

๑ ทองกรแก้วประภารุ่งเรือง

๑ ทัษทรวงสุรกาญจนห้อยเพ็อง

๑ อัมรงค์ค้ำเมืองวิเชียรพราย

๑ กรรเจียรกจอนจำรัสแสงฉาย

๑ กรกรายจับเทพสาครา

๑ คำ ๑

๑ มาชนเกษสุวรรณหรรษา

๑ เถลิงหลังสักณายินทรित्रอง

๑ กรกายชากหลากจิตรพิศวง

๑ ยินทรित्रองเห็นเป็นกาสามานย์

๑ ฝึกประหลาดแลเห็นเป็นไพรสาณทั

๑ เห็นเหตุการลาวร้ายอันทศไ

งามหมูปหลดปลขันธ์

องทิวพรายพรรณต่างสี

แสงอาวอแปลยปลาเยเมฆ

กิ่งสายอสนี ในนภา

วีย์เว้งเร็วววกไม่หยุกพัก

ค้วยกำลงสีทศิศกคยักษา

เสียงพืฎกก๊กก้องโกเลา

ไต้ท่อนโยธาคลาไคเล

๑ ๗ คำ ๑ เชิด

๐ ราง จึงตามรุกขเทเวศตร
เทเวศร์เห็นข้างฤาอย่างไร

ว่ามนุษย์พานางไปทางไหน
จงบอกไปแต่ตามลัจจา

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ความกลัวทวสันพนขัญญา
ว่าก่อนหน้าข้าเห็นมนุษย์
เหาะคว้างไปทางหรวดี

ฝ่ายพฤกษเทเวศร์ถวนหน้า
จึงวนทาทลของค้อสร
พานางวิสุทธิ โคมศรี
ภูมิจงทรายยาทา

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๐ เมื่อนั้น
ไต้พ้งเทเวศร์ทลเหตุมา
จึงสั่งพหลดปลขันธ์
แล้วขยั่นกอินทวีสุวรรณ

อสรวิธจักรนาถา
ทรายตามกัจจาทุกสิ่งอื่น
อย่าหยุดพักวีย์เหาะระเห็จหนี
โดยพลกุ่มกัณท์จรวดี

๑ ๕ คำ ๑ เชิด

๐ เมื่อนั้น
อุ้มองค์อัคราชาเทวี
ครันมาถึงยอดคคีวรส

พระสมุทสุวิวงศ์ทรงศรี
ภูมิเหาะระเห็จคลาไคเล
ทรงธรรมเข้าหยุดอาไคเรบ

ถิ่นฐานรายเลียบเคียงไป
พระวางนางลงเห็นยี่สิบลาภ

นั่งชกพิศพิศพิศรักถวิล
เจ้าอย่า ไศกสลทนต์ทนต์

เช่นบุญแล้วแก้วตาอย่ารัก
ชายเนตรสขเนตรพินารัก

ฉวีวรรณผลมั่งเพียงอุไร

๓๐

ไอ้โลม น้อยเขยน้องรัก
ปลงจิตรักคึกฝากซวัน

จะภิเษกเป็นเอกมเหษี
จงจิตรทพวงจำนงรัก

๕

๐ เมื่อนั้น

กัณท์มิตรคงพิชิตสน
แล้วมันหลังให้พระภูวนาถ
ควรวญศร่าท่าสทไสกา

๕

ไอ้ ไอ้ว่าอนิจจากุ
เสียแรงเกิดในบุษย์

พฤษภาไสวไซคอกทวงผลกา
ภายใต้รักขชาติโยหนา

งามดั่งหยาดฟ้ามาอาตร
ฉวีพิศพิศจะเค็ร่าเสียศรี

เจ้าชกชองหมองศรีพยาโย
สงสารนัก โรยราเพราะรำไห้

จะสร้อยเค็ร่าเสียไปทุกสิ่งอื่น

คำ ๓

วรพิศพิศมั่งเพียงคึกฉิน
หมายมั่นในองค์นงลักษณ์

ยิ่งสนมนาวิในไตรจักร
เขาวลิกษณ์อย่าสลัดคึกไม่ศรี

คำ ๓

นางขมมาลี โฉมศรี
เทวมิไค้ตอยวาจา
เขาวราชเคื่องชกสหัสสา
กัณท์พิไรรำพรรณ

คำ ๓

ตายคึกว่าอยู่เป็นแม่มนั้น
คูเหมือนหลึงอาธรรม์ทรวลิกษณ์

พระบิฑามารดาถ่อมเกลี้ยง
ทำให้ชายขาทาพระชายักษ์

ถนอมเลี้ยงปรากฎยศศักดิ์
ว่าปลางชบพักตร์ โคก

๑ & คำ ๑ โยค

๐ เมื่อนั้น

พระผู้พงษ์กระษัตริย์เรืองศรี

รัชชวัญกัลยาแล้วพาที

อย่าไค้กเคืองชคพิษา

เค็มพระบิฑากาณราช

กษณาภูชนินนาถา

จิตยกรกรงกระษัตริย์นานา

ให้เซษฐาเลือกตามชอบใจ

ก็ไม่ต้องไบนายังสาท้าว

เทยวทุกท้าวนคราย้าใหญ่

กุศลนำจำเพาะเจาะจงไป

อาไค้รอยสวณชวัญกัลยา

เช่นบุญบันทาสเข้าตลจิตร

สมรมิตรมาประพาศพรพรรณขณา

เห็นน้องให้ต้องวิญญา

นางอินหมนนหล้าไม่โยค

จนจิตรจึงไค้คิดลอบลัก

น้องรักเจ้าอย่าไค้ถอโทษพี

พระบิฑาโกธธาจะฆ่าตี

ก็ตามแต่เวรนั้น้องรัก

เจ้าจงกตกรรแสงเสียดก่อน

จะฉนผ่อนอย่างไรให้ประจักษ์

เสียดแรงพอสาหัสทงพกตร

นงลกษณเจ้าจงไค้เมตตา

๑ ๑๒

คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

นางบขมาลีเสนหา

ไค้พงมจรศพงนา

กัลยารำพงคนึงคิด

อินค้วเรตกอยู่ในหัตถา

อินระพันผ่านพำนนเห็นผค

จำจะลวงองค์พระทรงฤทธิ

ให้หกจิตรคินส่งยังภารา

คิดแล้วจึงทูลสนองไป

ภูวไนยไค้ไปรคเกษา

ซึ่งพระร่ำพรรณลัญญา
พระว่าเมตตาสารพัด
 मैंปราชักังว่าไว้
แล้วพระกลยหลังยงนคเวศ
องค์พระชนกชนนี
กษิเระองราชบรรณาการ
สขอต่อองค์พระบิดา

ตัวชายังไม่สิ้นกินใจ
แต่ทำให้ชค้อชฉมาไควย
จงพาไปส่งคืนยงธานี
ทลเหตุให้ทรายบทศรี
ใหม่พระราชสารา
มาถวายพระผู้ผ่านยักษ์
จะเห็นจริงใจว่าปราชัก

๓๒

ชาตรี ควงเขยควงสวาท
จะให้หลงไปส่งถึงบริ
พักทำตามใดทุกสิ่งอัน
เกลือกไม่ยอมยกให้พยา
ปานนพระมีพิโรธนิก
ถ่ายอนหลังกลขยงเวียงไซย
ขยพะระสังหารผลาญชีวิต
ก็จจะเสยชวพยา
หน่งทวนองกตกอยู่ในมือ
จะขว้างเสยให้ราวแตกไป
น้องใคร่คววญญูให้จังก
โลมเล่นแล้วจะละให้ร้างรา

คำ
ช่างฉลาดล่อลวงใจพิ
แล้วให้มีพระราชสารมา
แต่ทวงธรรม์บิดราชขนิษฐา
เมื่อกระนั้นจะว่าประการโค
จะเกณฑ์พวกพลยักษ์มาลุยไล่
พขพวกพลไกรทตามมา
ให้ม้วยมีตสุญสิ้นสังขาร์
ทงจะเสยแก้วตาบาใจ
เหมือนถอกวงวิเชียรไว้ได้
คูเช่นไรชายโศกพาลา
ใช้พะระแกล้งฤษยา
เช่นหญิงชั่วช้าสามัญ

ปานนี้จะมีมรณา
หนึ่งน้องไม่ควรด้อมค้อมคึก
จะถ้อเซ็งถ้อซันเช่นนั้นโย
ทวิสพลางทางลูบปลุกษฎางค
สัพยอกหยอกเย้ายวนยี่

๑ ๑๒

๑๐ พระเฮยพระองค์
อย่าหัก ไทมาให้ ไทรมอร่า
ไหนไหนคงจะรองขทมาลัย
แม่นไม้ผ่อนหย่อนประทานขาน

๑ ๕

๑๐ โลม ควงเฮยควงสมร
รศกรกรอนรนพนขัญญา
ว่าพลางตระ โยมโลมเล่า
แย้มสรวลชวนชื่นหฤไทย

๑ ๕ คำ

๑๐ เมื่อนั้น
คำวิหิตกรคึกกล้วจะโรมรัน
จะรณรงค์ห้วงองค้อคเรศ
คำวิหิตแล้วชวนแกวักดลยา

๑ ๕ คำ

ฤาจะคงชีวาไม่แจ้งใจ
ก็สมพิศคร้สมยศพิศมัย
ไกรจะนินทาไต่เต่าเทวี
กุมกรตรระกองนาง โฉมศรี
ทำที่แกมกลไปมา

คำ ๑

พระหง ไปรคเกล้าเกษา
คูเหมือนไม้เมตตาปรานี
ขอประทานงตก่อนพระ โฉมศรี
เห็นว่าภูมิไม้เมตตา

คำ ๑

อย่าผันผ่อนหน่วงความเสนาหา
จะขบขกหักดาพญาโย
หยอกเย้าด้วยความพิศมัย
ที่ในยอดกฤษาไพรวัน

๑ โลมขพาทย์

พระทรง โลมประ โลมลักษณรังสรรค์
ด้วยหมักมกัณท์จะตามมา
จำประเวศล่องไปในเวหา
เหาะชนเมฆมาด้วยฤทธิ

๑ ๑ เชิด

๑ ลอยกว้างมาในกลางอัมพรพราย
 กระซิกสรวลชวนองค์เทวี
 นั้นอุรังคารายอยู่คงที่
 ไน้นดาวโรหิณีสี่ประเทือง
 ดาวเต่าดาวสำเภาดาวกา
 ดาวพระศุกรสถลสว่างวง
 ดาวพระพอร์ศัมเหมื่อนแก้ว
 สัพยอกหยอกพลาททางขรรษา
 ดาวพระเสาร์กษพระเกตุประเวศซีก
 ลอยละลิวปลิวมาในคักคณานต์

คังนารายณ์อุ้มองค์ดกษมี
 พระหัตถ์ให้ชมดาวาเรือง
 ประจำยอศุพามณสีเหลือง
 ที่เขืองดัดไปดาวไถอง
 ดาวมาชนเวียงเคียงดาวหงษ์
 โฉมยงนั้ดาวประกายพราย
 ทแพรวแพรวพฤษัยค โฉมฉาย
 ทกลยกลายอยู่ข้างหลังดาวอิงดาว
 เข้าสนิทกษดาวคักคณาน
 ภูบาลกรวยไคลคตา

๗ ๓๐

๑ ครั้นจวนประจวบสมัยจะใกล้รุ่ง
 พระหนาวแนบแอของควนิศา
 จำระหยุกสำนักพักผ่อน
 ค่ำสว่างสว่างแสงอโฌไทย
 ว่าพลาทพระทางหยุกพัก
 วางนางลงเห็นอศิลา

คำ ๗
 น้ำค้างพุงเยอกเข็นมั่งสา
 แล้วควัดขอกชಾಯาผู้ร่วมใจ
 ยิงยอกสิ่งขรยาใหญ่
 เราจึงจะได้ไคลคตา
 สำนักยังยอกฤพา
 ทั้งสองสมรมขาสำราญ

๗ ๖ คำ ๗ โฉม

๑ เมื่อนั้น
 จึงกราบลงกษเยองขทมาลย์

นางบุษมาลีขอกสงสาร
 ขอประทานขมาไทยทัก

แล้วอยู่งานนวดพจนชาติของสุ
รือเวียงเคียงข้างไม้ท่างกัน

สององค์ปรึเปรมเกษมสันต์
ต่างบรรทมหลับในราตรี

๗ ๔ คำ ๗ ๓

ขานี่ มาจะกล่าววาทไป
สถิตยสถานพมานรัตนบุรี
ไต่พรพระสยามภูวนาถ
สัตรีประหารจึงมรณา
เรื่องฤทธิสถิตศักดิ์เคศา
สงครามหอนขามเข็ดใคร
เวลาเข้าเคยเฝ้าเวสสุวรรณ
ครันแสงทองประเทืองนภา
สอกไล่สังวาลพาหุรัตน
หัดถักกุมคทาเพชรพรายพวรรณ
ถียทยานผ่านชั้นเมฆิน
แกว่งตระของกักก้องพนาโดย

ถึงไวยการยกย
อสุริเกษมศขทกทิวา
ชายพิฆาฏไม่มีวยสังขาร
เอองค์อยู่ในข้าพนาโดย
ทศทิศเทวาไม่ค่อได้
แต่ไร้องค์อรรคชายา
เป็นนิกยน์รัตนร์ไม่ขาดหน้า
อสุราทรงเครื่องเรือ่งสุวรรณ
มงกุฏแก้วจรัสแสงฉนั้น
ระเห็ดหันออกจากวิมานไชย
ฟ้าดินกัมขนาทหวาดไหว
คว้างคว้างมาในเมฆา

๗ ๑๒ คำ ๗ ๓

ว่าบ ครันมาถึงขอกศิริ
เห็นบุรุษสถรัตนทวา
ใครหนอมาสนิทไสยา
คลังแลเล็งเพ่งพิศ
ช่างทรงโฉมประไลมลาวรรณ

กราวใน เช็ด
ยกยิเหลอยชายแลชวา
อสุรารำพึงคนงคิต
จะเปนเทพภูผาก้เห็นผิด
มิจิตรเสียวกระสันถลยา
สืบทกห้องสุวรรณกักสุคทา

จะประโลมเสียให้ รุครัก
จึงจะชอบระบอบประเพณี

ชวนชักไปสู่พิมานศรี
อสุวิงคตลายมนตรา

๗ ๘ คำ ๗ วั

๐ ๐ ๕
๐ ๐ ๕
เมื่อนั้น

นางขษมาลเสนา

ไสยาศน์ยังยอดบรรพดา

ครนวิทยาเคลอนคลาย

ลิมเนตรสังเกศเห็นขนยักษ

เขาวลัคนอกสิ้นขวัญหาย

จึงปลุกพระ โคมเล็กเล็กชาย

ราพรายมีนมาจระราญรอน

พระไม่ไหวคิงกายา

คังม้วยชีวาควัยพิษคร

ให้อัคอินวิญญาอาวรณ์

ยังออนกำสรวญ ไศกา

๗ ๖ คำ ๗ ๓

๐ ๐ ๕
๐ ๐ ๕
เมื่อนั้น

ไวขการสุรศักดิ์ศึกษา

จึงมีมอรรคาวา

ประโลมแก้วกลยานาร

๗ ๒ คำ ๗

๐ ๐ ๕
๐ ๐ ๕
ชาตรี น้องเอยน้องรัก

งามพิศตรเจ้าอย่าตกใจ

ถึงเราเป็นเหล่าอสูร

ไม่หยาบช้ายายี่เหมือนยักษไพร

จะเชิญน้องไปครองที่พิมาน

อันโอฬารยอดเยี่ยมสูงใหญ่

ประกอบด้วยศฤงคาร ไทโคย

อ้าไฟด้วยแก้วแจ้คประการ

มีส่วนพฤษานาชม

ภายใต้ร่มร ไทฐาน

ผกาโกสมณข่งขาน

ตระการด้วยกลนมาลี

๐ ๕ ๕ ๕
๐ ๕ ๕ ๕
มีทงสระรัตนเรืองรมย์

๐ ๕ ๕ ๕
๐ ๕ ๕ ๕
อุดมด้วยบงกชศกศรี

วารินใส่สิ้นราคี

๐ ๕ ๕ ๕
๐ ๕ ๕ ๕
ประกอบกวรวตมณีพรายพรพรรณ

ทักขิยาไถยในองค์ภคิศา

แม้นกายจะละลายด้วยเพลิงกัลป์

เราไว้ค้อยู่เคียงชานาน

จะหานางเหมือนอย่างนวลลของ

มาพยมิ่งวิมลมาลย์มาศ

กุศลสั่งจงเขื่อนอารมณ์เย็น

สมรมิ่งจงรบไมตรีพิ

จวังคำที่รู้ว่าไว้

๑ ๓๖

๐ ๐ ๕
ร่า ๕ ๕
เมื่อนั้น

ฟังคำไวยการขอสรวิ

กรรแสงซ่าปลุกองค์ภูวนาถ

ยิ่งระทกกำสรวท ไศกา

๑ ๕

๐ ๐ ๕
โอ ๕ ๕
โอว่าพระองค์ทรงเคชา

ยักษาจะพาน้องจรจรัด

สองกรนางซ้อนอรุระว่า

เต็มนิราศยิตุเวศมารทา

ควรรฤมาเป็นเช่นนี้

สุกสะห้อยสร้อยเคระเปลาใจ

๑ ๖ คำ ๑

๕ ๕
เมตตาพียงสาวสวรรค์

๕ ๕ ๕ ๕
ถึงกระนั้นพินไม่หน่ายน้อง

๕ ๕
แต่ทุกข์ทรมานเคระ้าหมอง

๕ ๕
พริ่ครองแสงงหาเป็นอาจิณ

๕ ๕
คิงเทวราชพาชมสมถวิล

๕ ๕
ออย่าวาคินชุ่นช้องหมองใจ

๕ ๕ ๕ ๕
โดยมีประคิพิททธิพิศมัย

๕ ๕
อรไทยจงไค้ปรานี

๕ ๕
คำ ๑

๕ ๕
นางขุขมาลีมารศรี

๕ ๕
คังมีผู้ประทาวให้มรณา

๕ ๕ ๕ ๕
ไม่ไหวทวาคคังม้วยสังขาร

๕ ๕
วนิตากัระ้าพรณ

๕ ๕
คำ ๑

๕ ๕
ไสยาเหมือนอย่างอาลัญ

๕ ๕
ทรงธรรมข้างไมพินกายา

๕ ๕
โอว่ากรรมก่อนนั้นนักหนา

๕ ๕
หมายจะพึงบาทาภูวไนย

๕ ๕ ๕ ๕
ไทนจะทรงชีวิไว้ไค้

๕ ๕
กอดขาทภูวไนย ไศกา

๕ ๕
คำ ๑ โยค

๑ ๐ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕

๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕

๑ ๐ คำ ๑

๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕

๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕

๑ ๑๒ คำ ๑

๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕

๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕
 ๑ ๕

จึงว่าคทาเกือกมณ
แม้นเจ้าไปกึ่งเจตนา
ว่าพลางหทัยคทาเกือกกรตน
ขอเชิญกานดาวลจวน

พนระคนให้ขนิษฐา
ถึงชีวิตพิยาจะให้นวล
ประจงหัดถ่วงให้ทรงามสงวน
อย่าอึกซ้อนอาวรณ์โดยเทวี

๑ ๖ คำ ๑

ว่าอ เมื่อนั้น
ข้าเลื่องเห็นคทาเกือกมณ
อันอสุราคน
ค้วยคทาศักดิ์ลิตทิตฤทธิไกร
คิดเฉลวจึงกล่าวสนทร
น้องเห็นจริงสิ่งซึ่งกรรณา
ซึ่งจะพาตัวเข้าไป
หมายพำนักพักพิงขุญไป

องค์ชกเรศมารศรี
เทวีคำวิทวีไทร
กุงระล้างชีวิตให้จึงได้
จะเป็นไวกก็ตามแต่เวรา
ท่านผู้เรของฤทธิรอนแกลวักถ้ำ
มีไคแกลวงวิญญาณเท้ายองโย
โดยวาทีไม่ชค้อชณาไทรย
กว่าจะบรรลัยชีวา

๑ ๘ คำ ๑

๐ ขันนั้น
จึงมีมอหุคัพพนา
พิระถนอมกล่อมรัก
จนม้วยสันตินพ้านภาโดย
เชิญศรีเสาวภาคย์ภูสสวัสดิศ
จะเหาะไปในกลีบเมฆา

ไวยการชนชมพรรษา
ขวัญตาเจ้าอย่าปรารมภ์ ไ
คำหนักมิให้ชำหม่นไหม้
ไม่หน่ายใจแห่งจิตรวนิตา
มาสถิตย์แทบหัตถ์เชษฐา
สู่มหาพิมานรุจิ

๑ ๖ คำ ๑

๑ บัณฑิตก็เรียนวิชาธรรม
เข้าแจกล้อมบังอรกับภูในย

สลบสลอนเนืองแน่นไม่นับได้
อยู่บนยอดไศลไพรวิน

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัณฑิต
เปรมปรีดปราโมชมวิมณฑ์
อสรกรวีโรธรพิโรธนัก
กระตบขาทริยเร่งเร้วรุต

ไวยการมาในพนาสัทธ
แปรผันผินไปไม่พบนุช
ตงอคนีมาจตุค
มิได้หยุคควัยกำลังคักกา

๑ ๕ คำ ๑

๑ ครั้นถึงซึ่งขอกศิวันทร
จึงร้องว่าไปทวย โกรธา
เหตุไฉนองอาจประมาทฤทธิ
เห็นอะไรก็หญิงกลัมพร
ว่าพลางแกว่งตระของเขาลยไต้
กลอกกลบจับกันไปมา
ขกษาคทวยคทาจร
รือเป็นกลบเขามาต่อค

เหนนิกรวิทยาแน่นหนา
คตพวกวิทยากร
ไม่กลัวชีวิตจะสังทรณ
กล้าต่อกรทวยเราผู้คักกา
ทวยกำลังว่องไวแกลวักกล้า
เลี้ยงสนนสนพาธাত্র
วิชาธรรมวยมตอยู่กบที่
ราวิตตพันกันไปมา

๑ ๓๐ คำ ๑ เช็ด

๑ บัณฑิต
รับรองบ้องบัณฑิตวา
กนกางพระสมุทกัยโณมศรี
รวมจับสัประยุทธรุ่นไป

วิชาธกรายลัทธฤทธิกล้า
ทวยกำลังวิทยาชาญไชย
มิให้ขกษหักคเข้ามาได้
ที่ในยอดพนมพนาสิ

๑ ๕ คำ ๑ เช็ด

๐ บัคนั้น

เนตรแดงดังแสงอศศิ
 วิชาอรย๋อย่นไม่ทนไค้
 ฝันแปรแลเห็นนงคราญ
 เหวยหญิงกาลิแพศยา
 เชิงซู้แคล้วคล่องว่องไว
 ว่าปลางขยเขี้ยวเคี้ยวกราม
 แสนแค้นแสนรักระคนกัน

ราพร้ายไวยการเรืองศรี

ควงคทามณเฑียรอนราญ
 ทั่วยกำลังฤทธิไกรห้าวหาญ
 ขนมารโกรธาแล้วว้าไป
 ไค้พวกวิทยามาแต่ไหน
 ยึดเคียวใจคอบพามาจ่ายครัน
 คุกค้ำรามชุ่นาภูสาวสวรรค์
 ทั่วยจิตรไม่หันฉันทา

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

เคืองชกตรีสทอขอรธา
 เองเป้นยักษ์มัวเมากามคุณ
 ทุจริตจิตรมิ่งสันตทานพาล
 ไม่สมหวังคังใจให้พิโรธ
 จงกลขยงพมานสำราญรมย์

นางบุษมาลีเสนาหา

ทั่วยวาจาหยายข้าสามานย์
 มกมุ่นคังชาติเคี้ยวรชาน
 จะหักรานร้างคู่เขาไปชม
 ทาลโกรธระทำไมก็ไม่สม
 ชนระชมช้วนคังขรรโดย

๑ ๖ คำ ๑

๐ บัคนั้น

โคคโผนโจนจ้วงเข้าไไป
 คว้าไขว้ไพล่ปล้าแพลงพลาค
 หันเหียนเขลิยนท่ากรวกรง

ไวยการเคืองชกคือชณาไครย

เลี้ยวไต้จับนางกลางณรงค์
 นาวีราชหลักไคคังประสงค
 เวียนวงวุ่นวังพันลระวัน

๑ ๕ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

หลบหลีกไว้อองขี้ของกัน

อสุรีเสียดไสย

หลบเนตรคตของอสุรา

เห็นเลอภัยกษัตริย์เผือกโลหิต

หลบพิกขัยแผ่นศิลาตาย

นางบุษมาลีสาวสวรรค์

ถืออาวุธอันศักดิ์กา

สองหัตถ์ทรงคทาเงืองา

ถ่มลงชีวาจะวางวาย

วาทิตรมจัญโฉมฉาย

ตั้งหนึ่งวอกวายชีวา

๗ ๖ คำ ๑

๐ ยখনั้น

คองอาวุธเลอศ ไทรมกายา

ไวยการลิตศักดิ์กษัตริย์

อสุราจะม้วยชีวา

๗ ๒ คำ ๑

ไอ้ ไอ้ว่าอนิจจาเราเคย

เสียดแรงเรอองอิทธิฤทธิ์

เสียดกายวิมานทองเคยไสยาศน์

เพราะเราชั่วมัวไปในครวั

เสียดกายสวณสระประทุมมาลัย

หิมวันตสถณทศกร

อโณไทยเคยเฝ้าเวสสุวรรณ

รำพลางทางแสนโคกกา

ไม่ควรเลยจะมาตายไม่พอที่

มาพ่ายแพ้ศัตว์นำอายนั

ไอ้อนาถนิตรำน่าอัปลักษณ์

ทนงศักดิ์จึงเป็นเช่นนี้

ขยขาดระการหลายสี

ครองนจะว่างโรยรา

ทองธรรพ์ที่ไทนจะเห็นหน้า

อสุราขาดใจบรวไสยลาญ

๗ ๘ คำ ๑ โศค

๐ เมื่อนั้น

ครนยักษตายมนตคาลัยมีทนนาน
พระหัตถ์คว้าไม่พบนุชนาฏ
อ้ารงองค์แลหาเทวี
ตระกองกรซ้อนางชนวางตัก
เห็นไม้ ไหล้เหลกกระเนนเอนชาย
ก็ทรายนางคราญประหารยักษ
พระสลครันทวิญญา

พระผู้พงศ์ขัตยามหากาล
ภูบาลกพนอินทริย

หลากประหลากเหตุไทยพระ โลมศรี
วิสิญญ์หัตถ์กุมคธาพราย
พิศพิศทรมาม ไวยฤไทยหาย
แลข้างซ้ายพชมารมรณา
แต่ไฉนเขาวลัษณ์ชบสังขาร์
ก็โคกาปลุกปลอยเทวี

๑ ๘ คำ ๑ โศท

๐ โอ้ โอ้เจ้าขมมาลีของพี่เอ๋ย
มาแน่หนึ่งไม่คิงอินทริย
พระลบทั่วกายยังอู่อยู่
พระพิโรธรำเรือกอวไทย

ทรามเซยเป็นอย่างไรไม่รู้ที่
ฤาหนึ่งมารควิขรรไลย
จึงรู้ว่าไซ้ชีวิตักโยย
เห็นทรามไวยพนองค์กยนิค

๑ ๕ คำ ๑

๐ ว่าย เมื่อนั้น

แว่วเสียงพระราชสาม
แล้วรงค์อวยทรวงกายา
นางทูลความตามเรื่องทุกสิ่งอัน

องค์อศเวศมารศรี
เทวกลมเนตรพลัน
กรายกยขาทาพระเฝิศฉิน
ซึ่งหมายกษอาธรรมีพาลา

๑ ๕ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

รัชชวิญนางพลาถมิวากา

พระ โลมเฝิศเฝิศลักษณ์ในแหล่งหล้า
ดวงตาของพี่ผู้ยอกรัก

หากว่าพนทลยตงมวยมรณ
 สัพยชกทชชอกองคณงตกยณ
 แล้วครสชวณองคยงอร
 สวมเกอกรวตันทกตกุมแกวคธา

ไมไคคั่นองรอนปรยักษ
 พระแย้มยิ้มในพักตร์ไซ้มา
 เราจะต้องวิบจรจากภูษา
 แล้วชวณองควนิกาคลาไศล

๑ ๖ คำ ๑ ฝรั่งเชิด

๐ เมื่อนั้น
 เตือนทอนโยธาคลาไศล
 เขมันไปในพื้นที่เมฆา
 ประมาณเนตรสักห้าคาพยุค
 บินทยานคังกาตลมกย
 กรรชนทัพชัยพลรณรงค์

พระผู้ผ่านมารพิภพเป็นใหญ่
 หมายใจให้ทันสองมนุษย์
 เห็นอิกากยองค์พระสมุท
 จึงวิบจรชยบนกอนทวิตรอง
 ประไลยโลกให้ยับเป็นผุยผง
 วิบตรงมาในห้องเมฆี

๑ ๖ คำ ๑ เชิด

๐ เมื่อนั้น
 ฝนแปรแลไปเห็นไฟ
 พระจิงครสชยอกนฤมล
 คังเมฆมีคมาทางบูรพา

พระสมุทยุพราช โคมศรี
 ในวิถคคณานต์ทยานมา
 บิگان้องคุมพลยักษา
 หมายมาจะจับสองเรา

๑ ๕ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
 ไค ฟงภคิตานงเขาว
 เห็นกชทัพนัยแลนแน่นอเนก
 ไคกาพลาทางกอกตภูวไนย

นางบุษมาลี โคมเฉลา
 นางรอนเร่าอราแลไป
 คังเมฆกลุ้มทวงสุริย์ใส
 ไคครั้งนี้จะบรรโลยมันคง

พระองค์เคี้ยวจะเคี้ยวสงครามยักษ
ว่าปลาท่างรัตนทศระทวยองค์

ทรงศักดิ์จะเลื่อยคเป็นขุยมง
โถมยงกรรแสงโคกา

๑ ๒ คำ ๑ โศก

ไอ้โลม ^๕ ^๕
๐ เมื่อนั้น

ปลอบนางปลางมีวาจา
พลยักษทยกตามมา
เว้นแต่บิคุเรศของอรไทย
กราขกรานขอประทานทัศน์ไทย
สुकแต่ขุญกษกรวมไค้ตามา

พระสมุทวุฒิไกรใจกล้า
กานคาอย่าตระหนกตกใจ
พี่เลี้ยงชีวาไม่เหลือไค้
จะอ่อนน้อมภูวไนยไม่รบรา
แม้มีไปรคก็ตามวาสนา
จะสู้หน้าจนสิ้นชีวาไค้

๑ ๒ คำ ๑

ว่าบ ^๕ ^๕
๐ เมื่อนั้น

เร่งวรมไค้พิภพโลก
จึงสั่งกองทัพหน้าให้ถากัน
แม้ไค้รอย่อท้อถอยมา

ท้าวธรรมจักพงค์พรหมเช่นใหญ่
พอทันองค์ทรงไชยในนภา
ล้อมอายอาธรรมให้แน่นหนา
กุม่าให้ม้วยวายุปราณ

๑ ๕ คำ ๑

๐ บัดนั้น
จึงตั้งเป็นขั๊กกาหน้ากระดาน

กองหน้าค่านับรบบรรหาร
วกเป็นสัด้านล้อมไว้

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

เห็นพลมารหาญหักชิงไชย

พระสมุทไม่พรั่นหวั่นไหว
ภูวไนยแก่วงคทาภูธร

๑ ๒ คำ ๑ เชิดฉิ่ง

๑๐ ขั้ว^๕เคี้ยว^๕ก็^๕เป็น^๕อัย^๕ฐา^๕ว^๕
 ตก^๕เต็ม^๕ไป^๕ทั้ง^๕อัม^๕พร^๕
 ทัพ^๕หน้า^๕ย^๕อ^๕ย^๕น^๕ไม่^๕ท^๕น^๕ไ^๕
 อา^๕ว^๕ไ^๕ล^๕ง^๕แห^๕ล^๕ก^๕ลา^๕ญ^๕

ฤ^๕ท^๕ธิ^๕ร^๕ท^๕อ^๕ค^๕ง^๕อ^๕ส^๕น^๕ี^๕ศ^๕ร^๕
 เข^๕้า^๕ไ^๕ล^๕ร^๕า^๕ญ^๕ร^๕อ^๕น^๕พ^๕ล^๕มา^๕ร^๕
 ย^๕ำ^๕ง^๕บ^๕ร^๕ร^๕ไ^๕ล^๕ย^๕ย^๕ำ^๕ก^๕น^๕แ^๕ก^๕ก^๕ฉ^๕า^๕น^๕
 ร^๕น^๕ถ^๕ง^๕ห^๕น^๕า^๕ภ^๕ุ^๕บ^๕า^๕ล^๕อ^๕ส^๕ร^๕

๑ ๕ คำ ๑ เซก

๑๑ เม^๕อ^๕น^๕ั^๕
 เ^๕ห^๕็น^๕อ^๕า^๕ว^๕ไ^๕ล^๕ง^๕ไ^๕ย^๕อ^๕
 จ^๕ิง^๕ห^๕ย^๕ย^๕จ^๕ั^๕ก^๕ว^๕แ^๕ก^๕ว^๕แ^๕ว^๕ไ^๕ว^๕
 ไ^๕ล^๕ง^๕อ^๕า^๕ว^๕พ^๕ร^๕ท^๕ร^๕ง^๕ล^๕ก^๕ษ^๕ณ^๕
 แ^๕ล^๕ว^๕ส^๕ัง^๕ก^๕ำ^๕ช^๕ัย^๕พ^๕ล^๕มา^๕ร^๕
 จ^๕ิง^๕ช^๕ัย^๕อ^๕น^๕ท^๕ริ^๕เก^๕ว^๕ิง^๕ไ^๕ก^๕ร^๕

ท^๕ำ^๕ว^๕ร^๕ณ^๕จ^๕ั^๕ก^๕ร^๕ย^๕ก^๕ษ^๕
 ภู^๕ม^๕ี^๕ก^๕ร^๕ว^๕ไ^๕ก^๕ร^๕ร^๕พ^๕ิ^๕ร^๕อ^๕น^๕ก^๕
 ช^๕ว^๕ำ^๕ง^๕ไ^๕ป^๕ก^๕ั^๕ว^๕ย^๕ฤ^๕ท^๕ธิ^๕ส^๕ท^๕ธิ^๕ค^๕ก^๕ค^๕
 แ^๕ก^๕ท^๕ก^๕เ^๕น^๕ภ^๕ค^๕ม^๕อ^๕ล^๕ไ^๕ย^๕
 ไ^๕ห^๕้^๕จ^๕ัย^๕อ^๕าย^๕ช^๕า^๕ค^๕ิ^๕พ^๕า^๕ล^๕ไ^๕ห^๕้^๕จ^๕ิง^๕ไ^๕ก^๕
 เข^๕้า^๕ไ^๕ล^๕ร^๕า^๕ญ^๕ร^๕อ^๕น^๕ร^๕ำ^๕ยา^๕ญ^๕

๑ ๖ คำ ๑ เซก

๑๒ เม^๕อ^๕น^๕ั^๕
 เ^๕ห^๕็น^๕ย^๕ก^๕ษ^๕า^๕ช^๕ว^๕ำ^๕ง^๕จ^๕ั^๕ก^๕ร^๕มา^๕ร^๕อ^๕น^๕ร^๕า^๕ญ^๕
 พ^๕ร^๕ร^๕ิง^๕ห^๕ย^๕ิ^๕บ^๕ค^๕ท^๕า^๕ว^๕ร^๕า^๕ฤ^๕ท^๕ธิ^๕
 แ^๕ล^๕ว^๕แ^๕ก^๕ว^๕ง^๕ท^๕ว^๕ย^๕ก^๕ำ^๕ส^๕ัง^๕ฤ^๕ท^๕ธิ^๕ไ^๕ก^๕ร^๕
 ค^๕ำ^๕เก^๕ิง^๕แ^๕ส^๕ง^๕แ^๕ร^๕ง^๕ว^๕อ^๕น^๕ท^๕ว^๕ย^๕ฤ^๕ท^๕ธิ^๕
 ก^๕น^๕น^๕ิ^๕ก^๕ร^๕ก^๕ุ^๕ม^๕ภ^๕ณ^๕ท^๕ท^๕ง^๕ไ^๕พ^๕ร^๕น^๕า^๕ย^๕
 แ^๕ล^๕ว^๕ไ^๕ล^๕เ^๕ผ^๕า^๕ผ^๕ลา^๕ญ^๕ร^๕า^๕พ^๕ร^๕ำ^๕ย^๕
 ย^๕ำ^๕ง^๕พ^๕อ^๕ง^๕ว^๕อ^๕น^๕พ^๕ล^๕ิง^๕พิ^๕ษ^๕ิ^๕จ^๕ิ^๕ต^๕ร^๕ร^๕ะ^๕ธ^๕า

พ^๕ร^๕ผู้^๕พ^๕ง^๕ค^๕ั^๕ก^๕ร^๕ษ^๕ิ^๕ต^๕ร^๕า^๕ค^๕ั^๕ก^๕า^๕ห^๕า^๕ญ^๕
 ส^๕ำ^๕ง^๕ผ^๕ล^๕า^๕ญ^๕อ^๕า^๕ว^๕อ^๕แ^๕ห^๕ล^๕ก^๕ไ^๕ย^๕
 ค^๕ิ^๕ต^๕ค^๕ุ^๕ณ^๕น^๕ก^๕ล^๕ิ^๕ท^๕อ^๕เ^๕น^๕ไ^๕ห^๕ญ^๕
 ย^๕ค^๕ไ^๕ก^๕เ^๕น^๕พ^๕ล^๕ิง^๕พ^๕ร^๕า^๕ย^๕
 ค^๕ง^๕อ^๕ส^๕น^๕พิ^๕ฆ^๕า^๕ฎ^๕พ^๕า^๕ค^๕ส^๕า^๕ย^๕
 ท^๕อ^๕ง^๕อ^๕า^๕ง^๕มา^๕ค^๕ท^๕ห^๕มา^๕ย^๕ค^๕า^๕ม^๕มา^๕
 ต^๕ก^๕ค^๕า^๕ย^๕เก^๕ล^๕อ^๕น^๕ก^๕ล^๕า^๕ท^๕ก^๕ล^๕า^๕ง^๕ย^๕ำ^๕
 ถ^๕อ^๕ย^๕ล^๕ำ^๕มา^๕ก^๕ระ^๕ท^๕ง^๕อ^๕น^๕ท^๕ริ^๕ท^๕ร^๕ง

๑ ๘ คำ ๑ เซก

๐ เมื่อนั้น

เห็นเพลิงกาลสังหารที่ตรงคี่

๑ ๒ คำ ๑ ตรี

๐ ยักษ์ก็ยกก็เป็นพิรุณสาคร

ย้อยยักยักไปในเมฆา

จึงตรัสสั่ง โยธาคณายักษ์

จึงขับสฤณีอินทรีชาล

๑ ๕ คำ ๑ ตรี

๐ เมื่อนั้น

กรซ่ายอุ้มกตยาณี

พระสังหารมารร้ายลงนัยแสน

จนระอาอ่อนองค์ทรงธรรม

จำจะแกว่งคทาวิชาเทศ

คำวิหิตปลาทองทรงแกว่งคทา

๑ ๖ คำ ๑ ตรี

๐ จึงสั่งวิชาธรรมาภัยสิทธิ์

กันไว้อย่าให้ ไหล่มากลักกาย

๑ ๒ คำ ๑ ตรี

๐ ครั้นถึงซึ่งยอดบรรพต

จึงวางองค์อัคราชอรไทย

พระแย้มสรวลชวนชนระรื่นวงศ์

ทำวรรณจักรนั่งคิดพิศวง

จึงทรงอ่านเวทอันศักดิ์กา

คยเพลิงกาจที่ผลาญยักษ์

มารานิกกรก็สำราญ

เร่งไหมหักลยไล่สังหาร

โถมทยานค้อนหลังโยธี

พระวรวราชขัตติวงศ์เรืองศรี

กรชวาราวิกุมภิต

ยิ่งหนุนแน่นโรมรุกแข่งขัน

แต่ผจญรณรงค์คือสุธา

เป็นวิทเยศได้ช่วยเช่นฆ่า

เป็นวิชาคนธรรพนัย โทฎฎ์ปลาย

จึงต่อฤทธิรอนราญมารทั้งหลาย

สั่งแล้วอุ้มโคมฉายเหาะไป

พระทรงยศเข้าหยุดอาไศรย

ภายใต้รุกขไทรสำราญ

คล้ายวันทศกัณฐ์เกษมสถานต์

แล้วมันแปรแต่ไปในคัคณานต์
อุโฆษเสียงก๊กก้องกัมปนาท
เห็นองฆานงไชยไสวมา
จึงตรัสบอกองค์บุษมลี
ทักน่าไปข้างหน้าเถิด โลมงาม

ที่คือสำเภาคัคณานต์
หลากประหลาดฤไทยนาถา
ไม่แจ้งว่ายี่ตรงคัตรงตาม
ทัพใครนัยกมาหลายหลาม
อร่ามมาในพนอัมพร

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ไต่พิงพจนาคถ์ภูธร
สำคัญว่าหม่อมราชโทยันต์
ภูมิกงเสียดสังความ
คำรทีพลงนางกรายกัมปนาท
คึกครองนกวตชนัน้องพรันใจ
จงเข้าเรือนช่อนเสียดให้ลย
ก็ระเลขล่องข้ามโคดกลตา

นางบุษมาลิตวงสมร
ยังอรมันแปรนลตาม
ยกทัพมากนกันกขาม
จำจะทูลความพระทรงไชย
ทูลพระยงชัตยาครีไส
ขอพระองค์ลงในอรัญวา
กองทัพมาโดยพระเวหา
เราจึงค่อยพากันรีบไป

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
จึงตรัสตอบของค้อรไทย
ถึงทัพนชัยแสนแน่นอนันต์
แย้มสรวลชวนนางพาที

พระสมุทรมัคคีไส
อย่าประหวัดนพรันใจเลยเทวี
จะทำที่นเสียดให้ยบลงกบต
ยังยอคศิริสำราญ

๑ ๕ คำ ๑ เชิด

๑ เมื่อนั้น

ทหารสองขงห้องคักณานต์
แต่ค้นหามาไค้เคอนเศษ
พระสร้อยเศร่าโคกคัลยรัตนทศ

ท่านท้าวภาณุราชใจหาญ

ภูบาลเทยวแสงโอรส
กมไค้ทราชเทศทั้งปวงหมก
จึงเร่งพลจรตระเหิงมา

๑ ๔ คำ ๑ เชิต

๑ ครันถึงยอกเขาใหญ่ไพรวัน

ปรกจิตรทหารจากไอยรา
แล้วจงกอดเอาโอรส
พระยนิคคังไค้ วิเชียรไชย
จึงมขัญชาปราไสตาม

ทรงธรรมเห็นองค์โอรสา

ลงยงยอกบรรพตาทันไค้
พระทรงยศค้อยคล้ายหม่นใหม่
ของท้าวสหัสโนยเทวา
โถมงามของพ่อเสนาหา

แต่เจ้ากัจจกจากขิกา
พ่อรู้ข่าวว่าเจ้าแรมนิราศ
ทั้งนางวิมานจันทรเฝ้าฮาไลย

มีศุขทุกขาประการไค้
มีไค้ซาคเศร่าสร้อยละห้อยให้
คิตชนไค้แสร้งว่าพระมารดร

ไม่ไสยาศน์ไม่เสพยักระยาหาร
ทั้งราตรีทวาพราอาวรณ์
พ่อจึงกรวิธาปลากร

แต่แคคาลโคกเศร่าฤไทยถอน
ทุกขสทอนคอยข่าวพระดูดยา
แรมวอนเทยวสยเสาะหา

ประมาณไค้เคอนเศษสังเกตมา
นางนเจ้าไค้มาแต่ไหน
สุริยวงศ์พงศ์พันธุนารี

จึงพบโอรสาพ่อยนิค
เขาวล็กษณวิไลยทรงศรี
เทวีสถิตยนิครไค้

๑ ๓๔ คำ

๐ เมื่อนั้น

ไท่ พงษ์สังภูวโนย
จึงประนมก้มเกษกราชยาท
แต่ถูกนิราศพระองค์มา
หมายจะกินหลังยงนศร
ของท้าวจรณจักรยธรี
ลูกยศโลมต้องจิตรพิศวาส
จรณจักรแสนพิไรธโกธธา
ลูกเคี้ยวขี้สัปรยุทธหลายครั้ง
จึงแกว่งคทาเป็นวิชาเข้าสงคราม

๗ ๑๐

๐ เมื่อนั้น

พิง ไอรตแกลสงนังกัหา
แม่นพขยัครงคัณงลัษณ
ตามผู้ใหญ่มีให้ราญรอน

๗ ๕ คำ ๗ เซ็ด

๐ เมื่อนั้น

สงครามอภัยกับหม่ววิทยา
ท้าวยงเคอศคาสหาญพิไรธ
วิทยาไม่ห้อยอ่อนนฉรงค

๗ ๕ คำ ๗ เซ็ด

พระโคมยงทรงลัษณพิศมัย
ปราไสยไต่ถามด้วยกรุณา
ทูลพระบิศุราชนาถา
ถ้าหากกายทุกทีอาราตรี
แต่หลงจรพลศเข้าสวนควี่
พอยศรีมาประพาศมาตา
จึงอุ้มนางูมาในห้องเวหา
จึงยกนิกรมาราคีคตาม
อ่อนกำลังแทขจะเพลิงงในสนาม
แต่วิกพานางงามหนักมา

คำ ๗

พระทรงภพจักวาพิยักษา
จึงปราไสยกัถยาโดยสุนทร
จึงจักว่ากล่าวให้ โอนอ่อน
แล้วสั่งพลนิกรให้ยาตรา

ท้าวจรณจักรจรรทราชยักษา
พลยักษาล้างไม่บรรไลยสง
ทลิ่งไลศหมายพิฆมาฏให้เป็นสง
ค่างกงต่างทนเข้าจรณราญ

๐ เมื่อนั้น

ประหารหม่วิทยาไม่อาจปราณ
พิศคู้^๒ว่าเป็นกายสิทธิ์
อย่าเลยจะแมลงครไชย
ล้อมพวกกายสิทธิ์วิชาธร
คิดแล้วจงทำวณมณ^๑ต์
ประนมทศ^๑ต^๑ข^๑น^๑เ^๑น^๑อ^๑ค^๑ี^๑โร^๑เพ^๑ศ^๑
ครันถ^๑ว^๑น^๑ค^๑ำ^๑ร^๑บ^๑ส^๑ำ^๑ม^๑ค^๑ร^๑ว

พระผู้^๑พง^๑ค^๑์^๑พร^๑ห^๑เม^๑ศ^๑ม^๑ห^๑า^๑ค^๑าล^๑
ขุน^๑ม^๑าร^๑ย^๑ิ่ง^๑ห^๑ล^๑าก^๑ป^๑ระ^๑ห^๑ล^๑าก^๑ใจ^๑
มัน^๑ท^๑ำ^๑ว^๑ៃ^๑ม^๑ิ^๑ให้^๑ด^๑ิ^๑ก^๑ต^๑ำ^๑ม^๑ไ^๑ค^๑
ให้^๑เป็น^๑ข^๑ำ^๑ย^๑เพ^๑็^๑ช^๑ร^๑เ^๑็^๑ก^๑ซ^๑ัน^๑
ไว้^๑ใน^๑อ^๑ัม^๑พ^๑ร^๑ใ^๑ห^๑ั^๑ม^๑ัน^๑
ก^๑ห^๑ย^๑ข^๑ศ^๑ร^๑อน^๑ค^๑ก^๑ดา^๑
ร^๑ภ^๑ก^๑ค^๑ุ^๑ณ^๑พร^๑ห^๑เม^๑ศ^๑น^๑า^๑ถ^๑
อ^๑ส^๑ร^๑า^๑พ^๑า^๑ค^๑ส^๑ำ^๑ย^๑แม^๑ล^๑ง^๑ไป^๑

๑ ๘ คำ ๑ เชิดฉิ่ง

๐ เศษเศวตสีทอนเชียวชาญ
ล้อมพวกวิชาธรไว้
แล้วสั่งให้เลิกพลขันธ์
พระองค์ทรงชัยอินทรี

ก็^๑ข^๑ัน^๑ก^๑าล^๑ไป^๑เป็น^๑ท^๑ำ^๑ไ^๑ช^๑
อ^๑ส^๑ร^๑ไ^๑ก^๑ร^๑ม^๑ิ^๑ค^๑ว^๑ำ^๑ม^๑ิ^๑น^๑ค^๑ิ^๑
ให้^๑ส^๑ัน^๑น^๑ำ^๑ใน^๑พ^๑น^๑า^๑ศ^๑รี^๑
จ^๑ร^๑ล^๑ร^๑บ^๑ร^๑็^๑ง^๑ร^๑็^๑ว^๑ม^๑ำ^๑

๑ ๔ คำ ๑ เชิด

๐ พอประทะทัพทำวณนราช
เห็นพระสมทกขของค^๑ธ^๑กา^๑
ท^๑ท^๑ร^๑ง^๑ค^๑อ^๑น^๑น^๑พ^๑ระ^๑ย^๑ำ^๑ก^๑า^๑ณ^๑ร^๑า^๑ช^๑
เหว^๑ย^๑เหว^๑ย^๑จ^๑อ^๑ม^๑ไ^๑ย^๑ธ^๑า^๑ธ^๑ร^๑ร^๑ม^๑
ร^๑็^๑ง^๑ส^๑่ง^๑ค^๑ำ^๑ม^๑ำ^๑ให้^๑เร^๑า^๑ท^๑ว^๑ย^๑พ^๑ล^๑ัน^๑
ไ^๑ค^๑้^๑เป็น^๑ม^๑ิ^๑ต^๑ร^๑ไ^๑ม^๑ต^๑ร^๑ก^๑ัน^๑ไป^๑

ภ^๑ว^๑น^๑า^๑ถ^๑ร^๑ณ^๑จ^๑ิ^๑ร^๑ย^๑ก^๑ษ^๑า^๑
ส^๑ถ^๑ิ^๑ต^๑ย^๑ห^๑ล^๑ง^๑ไ^๑ย^๑ร^๑ำ^๑ร^๑ว^๑ม^๑ก^๑ัน^๑
ส^๑ิ^๑ย^๑พ^๑ระ^๑ไ^๑อ^๑ส^๑ู^๑ค^๑ว^๑า^๑ค^๑บ^๑ร^๑ร^๑า^๑ถ^๑ัน^๑
ม^๑ำ^๑ค^๑ข^๑ม^๑น^๑ม^๑ย^๑ไ^๑จ^๑ล^๑ก^๑ร^๑ร^๑ง^๑ไว้^๑ท^๑ำ^๑ม^๑
ท^๑ำ^๑ม^๑ไ^๑ช^๑ี^๑ว^๑ัน^๑า^๑ระ^๑ต^๑ก^๑ไ^๑ย^๑
ด^๑อ^๑ย^๑ใน^๑ส^๑ร^๑ิ^๑ย^๑ว^๑ง^๑ค^๑์^๑พ^๑ร^๑ห^๑ม^๑ำ^๑น^๑

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

จึงทอຍคำรณจักรภบาล
ซึ่งท่านยกจัตรงครณยุทธ
ว่าลอบลักพาราชิกา
เราเห็นว่าเปนทรณบุรุษ
จึงทำผิดชั่วดังเช่นพาล
ซึ่งว่าทั้งนี้ โดยสุจริต
เราผู้ใหญ่ไว้ศออย่าสงคราม
เชิญท่านยกโยธาพลากร
จะตั้งอยู่รวันประจันต์
ไไหนไไหนเด็กทั้งสองไ้ร่วมรัก
ท่านรักเหมือนดังแหงนแกล้งประจัน
แม่นเรากลยถึงบุรีสถาน
ถวายเป็นไมตรีโดยนิยม

๑ เมื่อนั้น

ไ้ ฟงภาณราชอสุรา
แล้วแยงจิตรคอบคำภาณราช
วาทาเป็นยุติธรรม
ชชยแต่ลภเราผิดคิดตามมา
นลภขุมเอาตามอำเภอใจ

ท้าวภาณราชใจหาญ
ทวยสนทรอ่อนหวานวาจา
จะรบเจ้าสมุทบุครชา
เพราะหยาบช่าลวงเกินกัศรการ
มีสุกสันรักสมัคสมาน
ข้าขอเสียเถอะท่านอย่าถือความ
มิไ้ กิดข่มขีหยาบหยาม
ให้ตามขั้ตยประเพณี
คินนศรยักษายริศริ
ให้เสียพลมนทริไม่ต้องการ
ท่านจะหักหาญไปให้ร้างฉาน
ไ้ว่าชานนี้ เป็นข้อสมาคม
จะแต่งบรรณาการให้งามสม
ตามเชื่อพรหมพงศ์จักรพัตรา

๑ ๓๔ คำ ๑

ท้าววิสุทธิศักดิ์นาถา

คังควสัทธิศักคามาเสียขกรรณ
ท่านเชื่อชาติพรหมานรังสรรค์
เข้าทวยลูกตัวนั้นไม่ขายใจ
เงรจากงันควรฟงไ้
ลูกเรามีไ้ รั้ตัว

แกลังทำข่มเหงไม้เกรงหน้า
ทำโทษใส่แล้วจะขอโทษตัว

หวังจะให้เทวายัมหัว
จะก็ช่วยอย่างไรได้เห็นกัน

๗ ๘ คำ ๗ เจริง

๐ เหลือบเห็นนางขุขมาลี
มาเกิดลูกยาอย่าซ้ำพลัน
หวังจะรบลูกรักคนนคเรศ
หนงนางวรรณสูรมารดา
แต่รำพึงไรทุกขร้อน
คักฮาไลยมาไปเกิดลูกรัก
แม่นเจ้ากลีบขุมมีปลาโมทย์
ทราวมไวยมาไปเกิดลูกยา

๐ สรักวักหัตถ์ตรีสรขวัญ
พ่อมีจิตรณกพันตามมา
ให้ชนชอภาเคชตกทาศา
เฝ้าแต่แสนโคกาดงลูกรัก
อาวรรณวิคกเพียงอกหัก
จะได้พิชพัคตร์พระมารดา
จะสมโลกชลูกรักให้หนักหนา
ไต่แก้หน้าขิตุราชมาตุรงค์

๗ ๘ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น
จึงทูลพระบิดาโดยจง
อันลูกนมีชวักเหมอนชัว
พันผูกจะให้ลูกคินบุรี
เป็นกรรมของลูกแล้วจะขอลา
ฆ่าสามลูกนคองม้วยมรณ
เชิญพระองค์กลับหลังยังวังใน
คักฮาไลยลูกรักอย่าแตกาส

นางขุขมาลีนวลรหง
พระองค์ไต่ไปรดปรานี
เขาภาทัวเพื่องพุงทังกรุงศรี
ขิตสิไพรฟ้าประชากร
พระบิดาจึงไต่ไปรดก่อน
ภูธรช่วยระงับอัยระมาณ
รณรงคกันไม่เป็นแก่นสาร
เหมือนตายจากขทมาลยภูมิ

แล้วพระไต้ ไบรคเกษา
ว่าลูกขอลาผ้าอุลี
แม่น่ายังมีมรณา
ทูลพลางนางทรง ไศกาไธย

ช่วยทูลพระมารคาทรงศรี
จากพระชนนีกลาไศล
ระคนผลองยาทาให้จงได้
ทราวมไวยพิไรอันวอน

๑ ๑๒ คำ ๆ โศค

๐ เมื่อนั้น
โกรธาว่าไปกษัยงอร
ทรลักษ์ณกลัยไปร่วมรักชู้
แม่นมากกุ่ม่ามึงวอควาย
นอกนั้นก็พะพันเป็นเขือ
ถ้าไม่ไปไม่ฟังวาจา
พิไรอพลางทางกระชั้นสีหนาท
เร่งเข้าหัก โหม โธมวัน

ท้าวเวรจักรชาญสมร
ทำขอกยอันกลัยให้กได้อาย
เสี้ยแรงกุนัยเป็นเนือเชือสาย
ก็เสี้ยตายด้วยไตเสียงมา
ให้เป็นเหยือสิ่งสัตว์ในยา
อย่าพักมาพิไรรำพรรณ
เหวยอำมาตย์พลไกรแขงขัน
ห้าห้าอย่าให้ทันพริบตา

๑ ๘ คำ ๆ

๐ บัดนั้น
รับสั่งพระผู้พงศ์พรหมา
รมขัยสัปรวยทอส์บสน
ข้างถ้อทวนสวนแทงแกว่งไกว

ทหารมารนายช้ายชวา
ก็ตั้งคาน้ำกระตานเข้าไป
วางตนแกว่งหอกเข้าลุยได้
ข้างยั้งด้วยหน้าไม้ลูกยา

๑ ๕ คำ ๆ เข็ค

๐ เมื่อนั้น
รับสั่งพระสมุทขยตรา

ท้าวภาณราชนาถ
เจ้าเห็นขยกายางกลาไศล

พักอยู่ยังยอกศิริ
พ้อกับบรรพจักรระชิงไชย

ระวังองค์มารศรีอย่าไกลไค้
เจ้าคชยุคล่นให้สำราญ

๗ ๕ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น
ก้มกราบสงกษยทมาลย์

พระสมุทผู้ทรงคักดาหาญ
ตระกององค์นงคราญแล้วเหาะมา

๗ ๒ คำ ๗ เช็ด

๐ ยศนั้น
วัยรองข้องกันสาตรา
ครันไค้ ทเขาคตลุมบอน
ตายแตกย่อย่นลงไป

ฝ่ายพลกาณเฑราชแกลวักกล้า
แล้วแยกเป็นขั๊กกากระหนาบไว้
ก็ษกรไม่ทานทนไค้
กระทั่งถึงนกลไชยพระยามาร

๗ ๔ คำ ๗ เช็ด

๐ เมื่อนั้น
ทชคพระเนตรเห็นพทลว่าขาล
จึงขับอินทวิกรรณ
ยี่สิบกรพอนพันไม่หยุดพัก
โยธากาณเฑราชย่อย่น
พระยายกษัไล้หักหาญคิ
แล้วขับนกลอินทวิธยถอน
นขาหยิกปากจิกคชาธรรม

ท้าวบรรพจักรมหาศาล
แตกฉานลงมาพิโรธนัก
ประจัญควยหม่ปรยักษ
ทวยฤทธิลธิศคักคยสร
ข้างม้วยวายชนมกษท
ราวีจนกระทั่งท้าวกุมภณษ
ชั้นขิงจากุญชรเผ็ดฉน
ต่างขุทอนากันขนนภา

๗ ๗ คำ ๗ เช็ด

แล้วพระไต่ ไปวคเกษา
ว่าลูกขอลาผ้าชุด
แม่น่ายังมีมรณา
ทูลพลางนางทรงไศกาโดย

๗ ๓๒

คำ ๗ โศก

๐ เมื่อนั้น

โกรธาว่าไปกษัตริย์
ทรลกษณกลับไปร่วมรักชู้
แม่นมากกษามังวอควาย
นอกนั้นก็พะพนเป็นเข็
ถ้าไม่ไปไม่ฟังวาจา
พิโรธพลางทางกระชั้นสีหนาท
เร่งเข้าหัก ไหมโรมรัน

๗ ๘

ท้าวจรจักรชาญสมร
ทำยอกย้อนกลับให้กได้อาย
เสียดแรงกนัยเป็นเนื้อเชือสาย
ก็เสียดกายทวยไตเสียดมา
ให้เหี้ยนเหยื่อสิ่งสัตว์ในป่า
อย่าพักมาพิไรรำพรรณ
เหว่ยอำมาตย์พลโกรธแข็งขัน
ห้าห้าห้าให้ทันพริบตา

คำ ๗

๐ บัดนั้น

รับสั่งพระผู้พงศพรพมา
รวมขยับปรยทอสีขสน
บ้างถือทวนสวนแทงแกว่งไกว

๗ ๔

คำ ๗ เชิด

๐ เมื่อนั้น

จึงสั่งพระสมุทขุตรา

ท้าวกาณธราชนาถา
เจ้าเห็นอภัยกายางงกลาไศล

พักอยู่ยังยอดคีรี
พอกัษรณักรจะชิงไชย

๑ ๕

ระวังองค์มารศรีอย่าไกลไค้
เจ้าคอยคุณเล่นให้สำราญ

คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

ก้มกราบลงกษัตริย์มาลัย

๑ ๒

คำ ๑ เชิด

๐ ยศนั้น

วิษรของข้องกันสาตรา
ครันไค้ ที่เข้าคិតลุมบอน
ตายแตกย่อย่นลงไป

๑ ๕

คำ ๑ เชิด

ฝ่ายพลกษัตริย์แกลวักกล้า
แล้วแยกเป็นขั๊กกากระหนายไว้
คัษกรไม่ทานทนไค้
กระทั้งถึงนกลไชยพระยามาร

๐ เมื่อนั้น

ทอดพระเนตรเห็นพหลรำชาล
จงชขอินทรวกรณ
ยัสยกรพอนพันไม่หยุดพัก
โยธากาณราชย่อย่น
พระยายกษัไส้หักหาญคิ
แล้วขยับนกลอินทรวัดยถอน
นชาหยิกปากจิกคชาธรรม

๑ ๗

คำ ๑ เชิด

ทำวรณจักรมหาศาล
แตกฉานลงมาพิโรธนัก
ประจัญควัยหม่ปรชกษ
ควัยฤทธิสทธิคคคอสวิ
ข้างม้วยวายชนมกษย
ราวจนกระทั่งทำวกุมภณค
ชนิจบงากุญชรเคคณ
ค่างยทอนากันยณนภา

๐ เมื่อนั้น

เห็นท้าวจรดจักรราชา
ท้าวขึงพิโรธก้องอศศ
กวัคแกว่งแสงง้าวสุรกาณูหน
เห็นไค้ที่พระยาภาณูราช
ต้องท้าวจรดจักรกมภณทั
ตกตงยงพนเมทน์
ขสุรียนตควมมีไซย

๑ ๘ คำ ๑ โศก

๐ เมื่อนั้น

ต้องอาวธชาตกรกาษา

๑ ๒ คำ ๑ รั้ว

๐ เศษวิทยาอันเชียวชาณู
ถึบทยานผ่านชนเมษมาพลัน
ครั้นตรงพักตรเจ้ากรุงจักรวาท
ตขหัดถ์เขี่ยหยันไปมา

๑ ๔ คำ ๑ กราวว่า

๐ ทอศพระเนตรเห็นนกออินทร์ทรง
แต่ขุทอนามาควัยกัน
ครังนสกุณวอควาย
โคกสลกรันทศฤไทย

ท้าวภาณูราชยักษา
ขยอินทรเข้ามารอนราญ
ยรวไลยโลกิเผลาผลาญ
ต่างหาญไม่ละลคกัน
พนฟากควองง้าวเมคณ
กรกายขาคกันออกไป
แล้วซาพนอินทรนิกใหญ่
ตขพระหัดถ์ก้องในนภา

พระผู้ผ่านอสุรภพนาตา
อสุราจรงว้ายเวทพลัน

ก็ขันตาสกายกรทคิมัน
ควัยฤทธิอันมहिมา
ขุนมารเต็นว่าทำท่า
อยู่ตรงหน้าคชาคุมภณทั

ขององค์อสุราธาสนัญ
คณนาอนันต์แต่มีไซย
แสนเสียดายไม่กลั่นน้ำเนตรไค้
ความอาลัยสงสารสกุณา

แล้วคุณพิโรธโคกทยาน
โงนจับสี่ประยุดอกันไปมา

๑ ๒ คำ ๑ เช็ด

๐ พลาททำเสียบททางสอง
ต่างสลักปลัดทลคจากกัน
รณทักจริงซึกศรัทธา
พาคสายแผลงไปท้วยคักคา
ตกลองยงพนพสุธา
ทรงพระศรวลสนันนลันฟ้าดิน

๑ ๒ คำ ๑ เช็ดสิ่ง โยค

๐ เมื่อนั้น
ต้องศรับมม้วยววยปราคาณ

๑ ๒ คำ ๑ วิ

๐ เศษพระเวทของทรงภษ
แผลทหายไม่วะคายกายา
จึงจับหอกเพาะชนนภาไสย
แก่นราชาเขยัคด้วยวาที

๑ ๕ คำ ๑ กรารำ

๐ แล้วเข้ารู้โงมโงมจับ
ท่างหาญท่างกล้ารานรอย
ไค้ที่ท้าวแทงค้วยหอกกล้า

๕ ขนเหยียบงาคชสารแกลวักกล้า
อยู่บนหลังไอยราพิลวัน

๕ คิคตกลองทอ้งพนาสัดนัท
ต่างระเหิงหนั้นนเมฆา
มาคจิตรหมายเขมนั้นเช่นฆ่า
ต้องอรากาณราชอสูรินทร์
อสุธาไค้ส่มกิงดวิต
อยู่บนทเมฆนล่ำราญ

๕ ท้าวกาณราชใจหาญ
ขุนมารจึงร้ายมนตรา

๕ ศรัก้หลคจากอระยักษา
อสูรามีความยินดี
ทรงหน้าไทรณจักรยักษี
ค้อหน้าอสูรคัยกร

๕ กลอกกลับว่องไวฉนั้นสอน
เสียงสทอนักกค้องไค้
ต้องอรารณจักรเรืองศรี

ตกผางลงกลางขณพิ
อย่าให้หอกหลุดจากกาย
ให้สมทมิหนนคณา

๑ ๖ คำ

๑ เมื่อนั้น

ต้องหอกตกลงขณ
จะร้ายเวทเท่าไรหอกไม่หลุด
พิษหอกกลั้มกลักวิญญา
แล้วตรัสเรียกราชบุตร
บิศาจะสิ้นชนมาน

๑ ๖

๑ เมื่อนั้น

แว่วเสียงขลุ่ยทรงคณลักษณ์
เห็นองค์สมเฑาะพระบิดา
นำทระม้วยขรรไทย
พระจงได้ไปรทเกษา
ไปยังราชาอสุรี

๑ ๖

๑ เมื่อนั้น

รัชชัญนางพลาถมิวาทา
ว่าพลาถอัมของคณศราญ
แล้วจงวางองค์อรไทย

๑ ๕ คำ

อสุรีชาสายท้วยมนตรา
จนวายชีวิสังขาร
สายแล้วอสุราก็เปรมปรีดิ์

๑ เชิด โสภ

ท้าวศรีเคียรยกษ
อสุรีจรายวิทยา
จนสัคกำลังยักษ
ก็เห็นว่าชีวาจะวายปราณ
ยุษมาลผู้ยอกสงสาร
จงมาทวิญญาณนระตุกรัก

๑ คำ

นางขษมาลมีศักดิ์
จึงฝันพกตรเหลืออบแลแปรไป
ต้องอาวธกายาโลहितไหล
อรไทยทลวอนภม
ช่วยพาขามูรของขทศรี
ท้าวมีคุณจะได้ขอมมา

๑ คำ

พระทรงลักษณ์ลักระษตรียแห่งหล้า
ซึ่งจะพาไปนั้นอย่าร้อนใจ
เหาะทยานลงยังป่าใหญ่
แทยโกสเจ้ากรุงมารา

๑ เชิด

๐ เมื่อนั้น

วังเขากอกบาทพระยิกา

นางขมมาลียอกเสนาหา

โคกกาฬไรรำพรหม

คำ โศก

๐ โอว่าพระองค์ทรงฤทธิ

หอกขกกระให้แทยัน

โอครังนพระองค์มาแพ้วาย

ลูกโคทูลห้ามภูวไนย

พระองค์จงให้ขมาโทษ

ร่ำพลางนางทรงโคกกา

ไม่ควรเลยชีวิตจะอาสัญ

ทั้งตรีโลกใครจะทันฤทธิไกร

ทอศกกายกลิ้งเกลือกในข่าใหญ่

กมโคเชอพงวาทา

ซงกรวโกรธช่นแค้นตัวข้า

อยู่กัขยาทาอสร

คำ โศก

๐ เมื่อนั้น

เห็นธิกามาพิไรโคก

ึงตรีสโลมเล้าลูกรัก

เป็นเวราชองพ่อจะมรณา

บิตาม้วยไม่เสียดายชีวิต

ใครจะรักเหมือนพ่อรักดวงใจ

ทั้งอรณเป็นเซलयเขาหมค

เสนาหาโคมธลเอากำชัย

เอนอรรวตตรีศอกมิใคร่ไค

สียโษษฐ์ร่ำสังกตยา

โษษฐ์หนึ่งว่าโอเจ้าดวงจิต

รณจักรพรหมพงศัยกษ

อสรุสลควิญญา

งามพกตรีศอกเสนาหา

เจ้าวงกลันโคกกาฮาไลย

เห็นพกตรีศอกให้คิดละห้อยให้

โอครังนจะไกลแลลลย

จะเสอมนยศคังแสงประทัยกษ

เจ้าวงชัยคำสอนของบิตา

ยลยเนตรชลไนยนองหน้า

ก้วยพจนานอนสนทร

บิตานชีวิตจะสังทรณ

แม่นไปก็ขั้กัคคาอยู่นคร
 พระโอยจู๋สองเจ้ารองขทมาตย
 สองชนกผัวจงข่าอย่างกล้าทวาย
 พระโอยจู๋ตามสิ่งซึ่งเป็นความตย
 พุคณกมกมรัคมีว
 พระโอยจู๋ลว่าพ่อนี้จะยรรไลย
 วรรณสุรกัถยามารคานัน
 พระโอยจู๋ห้าว่าเหล่าเสนาใน
 เหมชนเมตคากยขิตามวับชิว
 พระโอยจู๋หกวิคกอำมาตยขยข
 ชยเลียงให้เป็นศขสำราญใด
 โอยจู๋เจ็ดว่าเจ้าช่วยเมาศพพ่อ
 ชยฝักจงไต้ คิตเมตคาก
 โอยจู๋แปดจึงว่ากัขกถุราช
 เจาระดิงอาสาญทั้นไทัน
 โอยจู๋เก้าสั่งเหล่าเสนานัน
 เจาสนขญสุญชงชิวา
 โอยจู๋สิบสั่งเสียงสนสั่ง
 กัดิงแก่อาสาญยรรไลย

บังอรจงเสงยมเจยมกาย
 มตทินพาลอย่าให้ มีที่สลาย
 ทงวงศวารทงทลายจงฝากทว
 ทาวกำขยอย่าเสงกให้แจงทว
 ปากชัวทวคักมีตณท
 ขอฝากไพชยนทวทั้นไอศวรรย
 จงผูกพันขารุงให้จงค
 อย่าชวงไซ้โดยมิงมารคริ
 ความฝักมีช่วยระงับให้คยไป
 เจ้าจงเป็นพำนกไต้เอาไทรย
 เหมชนเมอในแต่หลังกรงขิตาก
 ทงฝากหน่อสุริวงศสนิกหน้า
 ไต้เห็นแก่ขิตากเถิกเทวี
 ขอฝากนาฏขิตากมารคริ
 อสุริวงไต้เมตคาก
 ระวงศวักสวทณทให้หนักหนา
 กิงเคอนลับมหาเมรุไกร
 หมคก่าดงไม่ทงจิตรไต้
 ไปเถิกในวิมานไอพาร์ ฯ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

ถ่ายลงนกระดาษพิมพ์ รังสรรค์พระนคร

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๓

